

Kommunstyrelsen
Mats Gustafsson

Ånge kommuns samrådsyttrande avseende Samråd enligt miljöbalken inför ansökan om tillstånd för Kobergets vindkraftspark, Ånge kommun

Om ärendet

AB Hvalfiskens utreder möjligheten för vindkraft vid Byberget, Ånge kommun, Västernorrlands län. I vindkraftsparken planeras upp till 23 vindkraftsverk med en maximal höjd på 300 meter. Projektområdet för Koberget vindkraftspark ligger i den västra delen av Ånge kommun och angränsar till Bräckes och Bergs kommuner.

Området är beläget strax norr om byn Byberget.

AB Hvalfiskens planerar att lämna in sin tillståndsansökan till miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen vid årsskiftet 2025/2026.

Ånge kommuns yttrande

Av samrådsunderlaget framgår att Ånge kommuns översiktsplan är under granskning. Det är inte korrekt.

Ånge kommuns fullmäktige beslutade den 26 februari 2024 om en ny översiktsplan – Översiktsplan Ånge 2040. Ånge kommuns översiktsplan har tagit avstamp i kommunens vision och avvägningar har gjorts kopplat till fokusområdet genom hela processen. Ånge kommuns översiktsplan är vägledande.

Av översiktsplanen framgår att området för Koberget till största del är inom området ”skogsbygd”. Skogsbygd omfattar enligt översiktsplanen både storskaliga obebyggda områden långt från kulturbygden och skogsområden i attraktiva sjölandskap där inslaget av bebyggelse och aktiviteter är större. Skogsbruk och vindkraft är de primära näringarna.

Större vindkraftsetableringar tillåts, enligt översiktsplanen, endast efter att de utretts i avvägning mot andra långsiktiga intressen. Inom följande avstånd från bostäder och tätorter föreslås vindkraft inte tillåtas, även om övriga kriterier uppfylls:

- Bebyggda hus: 2 km
- Obebyggda bostadshus (till exempel fritidshus): 1 km
- Tätorter och mindre orter med samlad bebyggelse: 4 km

Till stöd för ovanstående vägledning finns i planeringsunderlaget i den digitala kartan buffertzoner för orterna i ett kartskikt som kan studeras tillsammans med markanvändningskartan. Buffertzonerna för enskilda bostadshus bedöms vara mer föränderliga över tid och måste därför tas fram utifrån det aktuella läget vid planering för en ny etablering.

Ånge kommun önskar en beskrivning av hur den planerade vindkraftsparken förhåller sig till nuläget och kartan med buffertzoner.

Om förändringar sker under miljöprövningens och tillstyrkansprocessens gång får en avvägning göras kring hur detta ska beaktas, vindkraftverken måste dock i alla sammanhang hålla ett sådant avstånd att riktlinjer för hälsa och säkerhet uppfylls.

Det planerade vindkraftsområdet ligger delvis i område där vindkraft enligt översiktsplanen kan tillåtas, om övriga kriterier för miljöhänsyn, naturskydd med mera är uppfyllda.

Som framgår av AB Hvalfiskens underlag så ligger delar av området som Ånge kommun i sin översiktsplan anger som "Skogsbygd hänsynsområde", delvis i riksintresse för vindkraft och samtidigt väldigt nära naturreservat Helvetesbrännan.

Ånge kommun noterar också att en del av området är område för rennärningen.

Visualisering av påverkan på landskapsbilden

Av samrådsunderlag framgår att synbarhetsanalys och fotomontage kommer att göras i samband med kommande MKB. Det framgår inte av samrådsunderlaget att den kumulativa effekten kommer att presenteras. Ånge kommun önskar att det görs både för den planerade parken och tillsammans med redan uppförda och planerade vindkraftverk.

Hur landskapsbilden påverkas av vindkraftsparken är av stor betydelse för fast- och fritidsboende samt för besöksnäring och det rörliga friluftslivet. Mot bakgrund av det önskar Ånge kommun

- Att visualiseringar införs i handlingarna utifrån Ånge kommuns och allmänhetens önskemål
- Att de visualiseringar som utförs är kumulativa och omfattar alla vid tidpunkten tillståndsgivna parker samt den planerade vindparken Rödmyran fd Spångberget.
- Att landskapsbilderna utförs så att de visar 360 graders perspektiv samt
- Att visualiseringar visas även i mörker så att hinderbelysningens påverkan görs tydlig.

Ånge kommun önskar visualiseringar (fotomontage och/eller animeringar) från

- Bodberget nära Byberget
- Snöberg
- Myckelmyrberget
- Getberget
- Flataklocken
- Bergåsen
- Rankleven
- Flottningsmuséet, Eldnäset
- Råsjö by
- Sjö, Holmsjön (från mitten av sjön)

Det kan utöver detta också underlätta att ta hjälp av lokalbefolkningen för att hitta lämpliga platser för fotografering och montage.

Rivningsarbeten och återställning

Ånge kommun noterar att rivning och återställning inte lyfts i samrådsunderlaget.

Ånge kommun anser att återställning ska göras i så nära det skick som miljön var i innan parken byggdes som möjligt, fränsett vägarna som kan lämnas kvar för att användas av skogsbruk och allmänhet. Ånge kommun önskar därför en mer utförlig beskrivning av till vilken nivå som området kommer att återställas oberoende av metodval. Det vill säga en beskrivning av vilken påverkan på mark och miljö vindkraftsparken kommer att ha efter avveckling.

Ljud, ljus, och iskast – påverkan på människor i närområdet

Den planerade parken ligger cirka 18 kilometer väster om Ånge och strax norr om Byberget. Av samrådshandlingen framgår att den ljudberäkning som är genomförd visar att riktvärdet 40 dB(A) efterlevs för all kringliggande bostadsbebyggelse. Ljudberäkningen tar dock inte hänsyn kumulativa effekter från närliggande parker. Av samrådsunderlaget framgår inget om ljudnivån inom naturreservaten Helvetensbrännan kommer att påverkas.

Även om beräkningen visar att riktvärdet enligt praxis (Boverket, 2009) inte överskrids vid bostäder, önskar Ånge kommun att ljudberäkningarna kompletteras med en linje för 40, 35 och 30dB(A), där även kumulativ ljudpåverkan från närliggande vindkraftsparker (befintliga och planerade) inkluderas.

Ånge kommun önskar beskrivning och analys av påverkan på människor från hindermarkeringsljus samt fotomontage/animeringar i mörker där dessa är synliga.

Ånge kommun önskar beskrivning av hur man avser minska risken för iskast samt hur man kommer att arbeta med information till allmänheten kopplat till eventuella risker med iskast.

Friluftsliv och skyddad natur

Friluftslivet är en viktig del av livet för människor som bor och besöker Ånge kommun. Detta gäller i hela kommunen då jakt, fiske och övrigt friluftsliv utövas i hela kommun, men hänsyn ges förstås särskilt i naturreservaten.

Det planerade området ligger i nära anslutning till naturreservatet Helvetetsbrännan. Ånge kommun har i översiktsplanen valt att inte ange tysta områden men Helvetetsbrännan är de facto ändå det och den åverkan som en eventuell vindkraftsetablering skulle göra bör därför ta särskild hänsyn till detta och påverka naturreservatet i minsta möjliga mån.

I Ånge kommun finns också naturreservat Jämtgaveln där en vindkraftspark etablerat i direkt anslutning till vindkraftsparken. Ånge kommun känner inte till att det gjorts någon systematiserad utvärdering av hur människor upplever etableringen. Effekterna av industrietablering i nära anslutning till skyddade områden är för lite undersökta.

Ånge kommun kommer att i sitt ställningstagande ta särskild hänsyn till närheten till naturreservat Helvetesbrännan och dess framtida möjlighet till att erbjuda naturupplevelse under tystnad. Ånge kommun önskar därför en noggrann redogörelse för hur naturreservatet kommer att påverkas av den planerade vindkraftsparken.

Transparens, delaktighet och värdebeholdning lokal är av yttersta vikt

För att etablera vindkraft på ett socialt hållbart sätt i Ånge kommun är det särskilt viktigt att kommunikation och dialog under hela processen är tydlig och omfattar en bred inkludering av i synnerhet närboende, föreningsliv och näringsliv men också övriga invånare och offentliga organisationer.

Ånge kommun ser det som mycket angeläget ur ett hållbarhetsperspektiv att verksamhetsutövaren utarbetar metoder och strategier för att öka deltagande och inkludering i vindkraftsutbyggnadens alla faser; i det tidiga skedet, i byggskedet och senare under driftsfasen. Ånge kommun ser gärna att AB Hvalfiskens redan i anslutning till ansökningsprocessen utarbetar en plan för detta i samråd med Ånge kommun. Förslagsvis baseras planen på de tidigare erfarenheterna från vindkraftsetablering i kommunen samt guiden om Deltagandeprocesser kring vindkraftsprojekt framtagna av Uppsala universitet Campus Gotland och Länsstyrelsen i Gotlands län (Mels, Scholler och Liljenfeldt, 2020). Fler skrifter och organisationer finns tillgängliga som stöd för att utarbeta den här typen av planer.

Samrådsområdet om 3 kilometer för direkt berörda är tillräckliga enligt miljöbalken. Ånge kommun bedömer att AB Hvalfiskens kommer vara behjälpta på längre sikt om detta samrådsområde informellt utökas till ett större område. Ju fler som känner delaktighet och upplever transparens, desto enklare kan processen framgent att bli.

Det är av yttersta vikt för Ånge kommun att en transparent dialog och samråd hålls med berörda parter – berörda samebyar, närboende, kommun, organisationer och övriga intressenter – både under projekteringsfas, byggfas och driftsfas.